

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-394-4-50>

Решетньова Ганна, кандидат мистецтвознавства, співробітник
Музею палацу короля Яна III у Вілянові (Республіка Польща)

Стилістичні особливості західноєвропейської кераміки першої чверті XXI століття. Мистецтво руйнації

Ключові слова: *кераміка, фарфор, Ансельм Рейле, Граціано Локателлі, Міхаель Р. Фішер, Валері Хегарті.*

Hanna Reshetnova, PhD in Art History, employee
of the Museum of King Jan III's Palace at Wilanów (Poland)

Stylistic features of Western European ceramics of the first quarter of the XXI century. The art of ruination

Abstract. The report is dedicated to the analysis of ceramic artworks created by world-renowned, predominantly Western European artists in the first quarter of the 21st century. In the artistic works of many creators, a common trend of ruination, deformation of form, and construction is observed. The first decades of the century cannot definitively characterize the overall artistic direction of the era, but art historians must document shared features that will become part of the palette of the future grand style.

Key words: *ceramics, porcelain, Anselm Reyle, Graziano Locatelli, Michael R. Fischer, Valerie Hegarty.*

Вивчаючи стилі мистецтва, ми неодноразово вказували на відображення «духу епохи» навіть на, здавалося б, незначних предметах декоративно-ужиткового мистецтва – порцелянових виробках. Аналізуючи характерні деталі, кольори, форму ми могли атрибутувати твори та говорити про століття у якому було створено виріб або яке намагався відтворити автор. Про що ж буде «говорити» XXI ст. та чи можемо вже прослідкувати стильові риси нашого часу?

У 2018 р. у музеї порцеляни Майсена було представлено арт-об'єкт з великої кількості пошкодженого фарфорового начиння. Посудини однієї моделі з клеймом майсенської мануфактури нагромаджувалися одна на одну, справляючи враження заводського браку, який експонується відвідувачу. Насправді – це був художній твір, проєкт 2011 р., знаного німецького митця Ансельма Рейле у колаборації з мануфактурою Майсена (Reyle – Meissen). Приблизно у цей час відбувається розквіт «керамічного руйнування» і у творчості італійця Граціано Локателлі. У 2005 р. художник вперше звертається до керамічної плитки, робота з якою фактично стає його візитівкою. Керамічні твори Г. Локателлі 2010-х – це «вибух», руйнація поверхні та уламки статичного. Митець порівнює свої творчі «руйнування» з мозаїкою, з елементів якої народиться нова реальність.

Творення через руйнування. У виставковій залі Королівської порцелянової мануфактури Берліна в 2023 р. з сучасних робіт представлено порцеляновий об'єкт 2007 р. німецького модельєра Міхаєля Р. Фішера – “Fontana di Orso”, який представляє з'єднані, пластично-деформовані порцелянові елементи. Одна з робіт М. Фішера 2008 р. так і називається “Gebrochenes Wies” (з нім. «Зламаний / розбитий білий»). Тріснувший Дж. Вашингтон (“George Washington, Cracked”) з'являється й у роботі 2018 р. американської «руйнівниці» Валері Хегарті. У цьому ж році вона представляє серію робіт з глазурованої кераміки “Dead Tulips with Roots” (з англ. «Мертві тюльпани з корінням»).

Тенденція до руйнації простежується у роботах багатьох авторів першої чверті XXI ст. І це вже не романтичні руїни кінця XVIII – початку XIX ст., не «автодеструктивне мистецтво» Густава Мецгера, це – більш підсвідома трансформація зі знаком «-». Потяг до чорної діри, яку ми вже бачили у мистецтві. А. Рейле зазначав, що його мистецтво схоже на знімальний майданчик, роботи якого є «сучасним мистецтвом на задньому плані», фоном. Фактично, ми самі створюємо цей бекграунд, руйнацію, рушійною силою якої являємось.

Спостерігаючи за наступними змінами бачимо як, наприклад, М. Р. Фішер за деструктивними творами представляє порцелянові об'єкти, які нагадують сплетені нитки. Це не намагання охопити «ніщо», окреслити порожнечу та визначити кордони, це – заплутаність. Заплутаність, яка вкотре доводить, що аналізуючи кілька перших десятиліть XXI ст. ми ще не можемо передбачити, що буде далі. Відповідно, й не можемо охарактеризувати загальний художній напрямок епохи. Фіксація ж спільних рис, які простежуються у митців, необхідна, щоб почати створювати палітру майбутнього великого стилю.

